

Мавзу:КИШЛОК ЖОЙЛАРДА ЯШАЙДИГАН ФУКАРОЛАРНИНГ ЕРГА ЭГАЛИК ҚИЛИШ ВА ЕРДАН ФОЙДАЛАНИШ ХУҚУҚЛАРИ

РЕЖА:

1. Қишлоқ жойларда яшайдиган фукароларнинг ерга эгалик қилиш ва ердан фойдаланиш хуқуқларининг умумий тавсифи.

2 .Қишлоқ жойларда яшайдиган фукароларга якка тартибда уй жой куриш учун берилган ер участкаларига мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш хуқуқи.

3.Дехқон хўжалигини юритиш учун мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш хуқуқи.

Қишлоқ аҳоли пункти ерларига ер тузиш тартибида шу тоифа пункти учун белгилаб қўйилган чегаралар доирасидаги ерлар киради. Қишлоқ аҳоли пункти ерларининг ҳуқуқий ҳолати Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 68-моддасида белгиланган. Қишлоқ аҳоли пункти ерларида яшовчиларнинг кўпчилик қисми қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши билан банд бўлади. Қишлоқ аҳоли пункти ерларининг бош мақсади шаҳар пункти ерлариникидан фарқли ўлароқ, нафақат шу ерда яшовчи нинг маданий-маиший эҳтиежларини қондиришдан иборатгина эмас, балки қисман қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, қайта ишлаш ва сақлашдан ҳам иборатдир.

Қишлоқ аҳоли пункти ерларининг ҳуқуқий ҳолати баъзи ўзига хос хусусиятларга эга бўлади. Буларни қуйидагиларда кўриш мумкин:

1. Қишлоқ аҳоли пункти доирасидаги ерларнинг маълум қисми қишлоқ хўжалик маҳсулотларини (полиз, боғ, ферма) етиштиришга мўлжалланган. Бу ерларнинг ҳуқуқий ҳолати қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерларнинг ҳуқуқий мақомига ўхшаш бўлади ёки унга яқинлаштирилган бўлади.

2. Қишлоқ аҳоли пунктларида фуқароларга бериладиган ер участкаларининг миқдори шаҳар пунктларидагига нисбатан анча кўп бўлади. Бундан ташқари, қишлоқ пунктларида ер участкалари иккита жойда ажратиб берилиши, яъни уй олдида ва пункти уй-жойидан четда берилиши мумкин.

3. Аҳоли пункти ерлари ҳуқуқий ҳолатида ер ва бошқа мулк муносабатлар ўзвий алоқалик хусусиятига эга бўлади. Аммо, бу муносабатлар нисбати шаҳар ва қишлоқ жойларда тамомила бир биридан фарқ қилади. Асосий фарқ шундаки, шаҳар пунктида ер участкасидаги қурилишдан фойдаланиш автоматик равишда шу қурилишларга эгалик ҳуқуқини келтириб чиқаради, қишлоқ пунктида эса қурилишга мулк ҳуқуқини қўлга киритиш учун аввал ер участкасидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлиш керак. Шундай қилиб, қишлоқ пунктларида биринчи навбатда ердан фойдаланиш ҳуқуқини қўлга киритиш асосий роль ўйнаса, шаҳар пунктларида эса асосий ролни уй-жойга мулкчилик ҳуқуқига эга бўлиш ўйнайди.

Ўзбекистон Республикаси Ер
кодексининг 68-моддасида

кўрсатилишича, қишлоқ аҳоли пункти
ерлари қуйидагилардан иборат бўлади:

1) қишлоқ аҳоли пунктларининг
қишлоқлар ва овуллар ҳудудидаги
ерлари;

2) қишлоқ аҳоли пунктларининг
қишлоқ хўжалиги ҳам да ўрмон
хўжалиги корхоналари, муассасалари ва
ташқилотлари ҳудудидаги ерлар.

Қишлоқ аҳоли пункти ерлари асосан қишлоқ хўжалик корхоналари эгаллаб турган ерларда жойлашган бўлиб, улар ушбу корхоналарнинг жамоат (асосий) ерларидан натура тарзида ажратиб қўйилади. Лекин шунини айтиш керакки, бу иккала ер фонди ўртасида ўтиб бўлмайдиган чегара йўқ эмас. нинг ўсиб бораётган эхтиёжларини эътиборга олиб пунктлари ерларини жамоа ерлари ҳисобига тегишли органлар қарорига мувофиқ кенгайтириш мумкин.

Қишлоқ аҳоли пункти ерлари деганда туман давлат хоқимияти органлари томонидан режалаштириш, қуриш ва ички хўжалик ер тузилиши режаларига мувофиқ равишда тасдиқланган ва белгиланган чегара доираларида жойлашган, нинг турар-жой, бошқа маданий-маиший эҳтиежларига керакли бинолар, шунингдек дехкон хўжалиги учун бериладиган ер участкалари тушунилади.